

Johannes Calvijn SGP

september 2022

Koester de boer

Duurzaamheid in praktijk

Nieuws uit de Gemeenteraad

Periodieke uitgave van de
SGP in Ermelo en Speuld

September 2022, 30ste jaargang, nummer 3

Colofon

De Johannes Calvijn is een uitgave van de SGP te

Ermelo/Speuld en verschijnt 4 keer per jaar.

www.ermelo.sgp.nl

Bestuur Kiesvereniging

H. van Wingerden	voorzitter
D.J. van Dalfsen	1ste secretaris
B.J. Groen	penningmeester
G. van Bentum	
J.H. van Panhuis	
N. Versteeg	

Raadsfractie SGP

L.A. van der Velden	fractievoorzitter
P.W. Stam	raadslid
G.J. Koetsier	fractievertegenwoordiger
R. Heij	fractievertegenwoordiger
H.G. Roestenburg	steunfractielid
F.N. Snoek	steunfractielid
J.J. Zoeteman	steunfractielid

Redactie Johannes Calvijn

M. van Leeuwen	Hoofdredacteur
Mevr. B. Vlieg - van Winkoop	Eindredacteur

Redacteurs

Mevr. N.W.E. Donkersteeg – Zijderveld	
Mevr. G.M. van Leeuwen – Bleijerveld	
P.L. Hoogendijk	
D.J. van Dalfsen	Administratie en Distributie
Henrik van Driel	Advertenties

Kopij, advertenties en adreswijzigingen

redactie.calvijn@outlook.com

IBAN Kiesvereniging Calvijn, NL97ABNA0488626323

Foto voorzijde:

Zonneveld, Schaapsdijk Ermelo

Als er geen bronvermelding bij een foto staat,
dan is deze van internet gebruikt.

In dit nummer

Columns

3. Van de voorzitter

5. Ter overdenking

Artikelen

7. Koester de boer!

11. Ermelo; energie alternatieven
of alternatieve energie?

En verder

16. Uit de Raad

24. Miniatuur

Van de voorzitter

Henry van Wingerden

Verwondering

Op het moment van schrijven, ligt voor de meesten de vakantieperiode weer achter ons. Het kan zijn dat uw gedachten een vlucht naar voren nemen, er spanning is voor alles wat komen gaat, dan is de rustperiode snel vergeten. Anderen denken nog eens terug aan de achterliggende rustperiode, aan wat ze deden of de herinnering komt boven aan een bijzonder moment, waar een rustperiode vaak gelegenheid voor geeft. We komen tot rust, meer tot onszelf en er ontstaat ruimte voor andere dingen. Dichtbij of verder weg kan men zich op zulke momenten weleens verwonderen over de schepping. Zo ook bij ondergetekende. In gedachten kwam een lezing, van een dominee uit een ander werelddeel, die sprak over het universum. Hij sprak over Gods grootheid in de kosmos, de snelheid van het licht en de afstand van verschillende planeten ten opzichte van de zon. Alle luisteraars waren onder de indruk. De inleider schetste Zijn onnavolgbare grootheid, de hoorders werden steeds kleiner en de Schepper al groter.

Verval

De Grondlegger van deze wereld bleek, zoals altijd, eerlijk. Vanuit de Engelse Bijbelvertaling werd Psalm 113 gelezen. Er werd geschetst dat er in het heelal een planeet is vergelijkbaar met een mesthoop. Welke planeet dat is? De

aarde! De aarde wordt door de psalmdichter daarmee vergeleken. Alle luisteraars voelden iets van “Wie is gelijk de Heere onze God? Die zeer hoog woont, die zeer laag ziet, in de hemel en op de aarde;” Wij hebben allemaal een plek op deze aarde. Dat brengt ons naar het heden. Wat is er veel gaande, alleen al als we ons beperken tot landelijk niveau. We lezen over de stikstofproblematiek, zorgen op de woningmarkt, de energieprijzen stijgen de pan uit en zeer recent de droogte en vluchtelingen crisis. De aarde met haar inwoners is in diep verval.

Verlossing

Nog een keer terug de beschreven herinnering. Hoe groot is het wonder dat de Heere het behaagde om naar die mesthoop, verlossing te zenden. Dit bracht een uitspraak van Blaise Pascal (1632-1662), een Franse filosoof en theoloog, in gedachten. Hij schreef eens: “de menswording van Christus toont de mens de grootte van zijn ellende door de grootheid van het geneesmiddel dat nodig was.”

Dit nummer

Opnieuw is er een mooie serie artikelen opgenomen met veel nieuwe (achtergrond)informatie.

Veel leesgenoegen!

DIRKJAN
VANDALFSEN
 PARAVETERINAIR

Vat de koe bij de horens!

- Paraveterinair
- Proefdierverzorger art. 13f
- Schaapscheerder

De La Reystraat 11 • 3851 BE • Ermelo • 06-20 95 90 90
 www.dirkjanvandalfsen.nl • info@dirkjanvandalfsen.nl

Bakkerij & Buurtwinkel
Van Bentum V.O.F.

Telgterweg 299 ~Ermelo Tel. 0341-552458

*Voor al uw brood,
 banket
 en levensmiddelen*

Installatiebedrijf **E. Muis bv**

Stenenkamerseweg 43 • 3882 NE Putten
T 0341 - 352710 • **F** 0341 - 361227
W www.installatiebedrijfmuis.nl
I info@installatiebedrijfmuis.nl

Elektra • Gas / Water • Verwarming • Sanitair • Beveiliging • Dakbedekking

Ter overdenking

Dr. M. Krijgsman
De Beek-Uddel

O land, land, land, hoor des HEEREN woord! **Jeremia 22:29**

De oproep van Jeremia om naar het Woord van de Heere te luisteren, is een oproep die ook voor onze tijd zeer op zijn plaats is. Waarom? Allereerst omdat de Heere er recht op heeft dat alle mensen naar Zijn woord zullen luisteren. Hij is de almachtige Koning van hemel en aarde, Wiens geboden voor alle mensen gelden. In het onderhouden van Gods geboden ligt voor mensen persoonlijk, maar ook voor een land en volk grote loon (Ps. 19:6, ber.). We moeten echter met droefheid constateren dat er zeer velen in ons land zijn die weigeren naar Gods Woord te horen. En wat daarvan het gevolg is, leert ons Israëls geschiedenis heel duidelijk. De Heere heeft na lang geduld Zijn bondsvolk door de Assyriërs en Babyloniërs laten wegvoeren. Wie God verlaat heeft smart op smart te vrezem! Voordat de Heere echter ertoe overgaat om Zijn oordelen uit te voeren, roept Hij ernstig en waarachtig: O land, land, land, hoort des HEEREN woord. Wat blijkt Gods goedheid en taai geduld hieruit! Hij heeft geen lust in de dood en ondergang van een land en volk, noch van mensen afzonderlijk. Het is Hem aangenaam dat zij zich zouden bekeren en leven. Daarom roept Hij hen op om zich tot Hem te bekeren: Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls? (Ezech. 33:11). Zo roept de Heere Nederland ook

nog toe: 'O Nederland, Nederland, Nederland, luistert toch naar Mijn Woord. Dan zal het u welgaan. Als u echter Mijn Woord blijft verwerpen, dan zal Ik u moeten bezoeken met de roede en bittere tegenheden (Ps. 89:15).'

En wat de Heere tegen ons land en volk zegt, zegt Hij ook tegen eenieder van ons persoonlijk. Wij hebben in onze diepe val God op het hoogst misdaan. Wij zijn van het heilspoor afgegaan. Ja wij, en onze vaders tevens. Nu zou de Heere rechtvaardig geweest zijn als Hij nooit meer naar het mensdom had willen omzien. Maar, o wonder van Gods eeuwig welbehagen, Hij heeft gedacht aan Zijn genade, Zijn trouw aan Israël nooit gekrenkt! De Vader heeft Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar heeft Hem naar deze wereld gezonden om te zoeken en zalig te maken dat verloren is. Wat wordt dat een wonder voor een zondaar die zich het eeuwige oordeel leert waardig keuren!

Nog klinkt de oproep: O regering van Nederland, o inwoners van Nederland, hoort des HEEREN woord. Welnu, zo gij Zijn stem dan heden hoort, gelooft Zijn heil- en troostrijk woord, verhardt u niet, maar laat u leiden (Ps. 95:4, ber.).

Versterk jouw kracht

Ervaar de kracht van paarden door samen te ontdekken, terug te kijken en te ontwikkelen. Coaching met paarden is voor jongeren, volwassenen en teams die willen groeien.

Baaij Melis
training & coaching

www.baaijmelis.nl
info@baaijmelis.nl
0621 479 212

bel voor informatie

Garage Klein Hierden
info@garagekleinhierden.nl - www.garagekleinhierden.nl

inkoop en verkoop van auto's

onderhoud en reparatie

schadeherstel

aircovulstation

quickservice uitlaten en banden

altijd 50 occasions

BOVAC

Schimmelstraat 1
3842 CM Harderwijk
0341 423452

LooHorst
landscaping

Wij maken het groen en de buitenruimte waardevol!

WERK MET EEN GLIMLACH?!

Wij zorgen er voor, met....

- leuke collega's
- uitdagend werk in groen en buitenruimte
- groeimogelijkheden voor iedereen
- BBL-opleidingsplekken op alle niveaus
- een mooie beloning

Bel ons, mail ons, of kom gewoon even langs!

WWW.LOOHORST.COM

Buitenbrinkweg 51, 3853 LV Ermelo - 0341 49 47 60 - ermelo@loohorst.com
Bruinehorst 36, 6744 PB Edeveen - 0318 57 55 77 - ede@loohorst.com

Koester de boer!

Tekst: Bert-Jan Ruissen, lid Europees Parlement voor de SGP

Met stijgende verbazing volg ik de hele stikstof-discussie. Gaat het nu echt zo slecht met de natuur dat vele duizenden boerderijen moeten sluiten? En dwingt Europa echt de Nederlandse regering hiertoe? Welnee! Onze inzet: koester de boer en de eigen voedselproductie!

Er is veel mis met Europa, zoals ik in maart mocht vertellen bij een campagne-avond in het kerkelijk centrum aan de Jeugdkant in Ermelo. Maar de EU heeft weinig of niets te maken met de hele stikstof-knoop van Nederland. De EU-richtlijnen zeggen niets over onteigenen van veehouders in of nabij natuurgebieden.

Laten we helder zijn: de hele stikstof-kwestie komt uit de koker van het Nederlandse kabinet, met ministers van VVD en ChristenUnie voorop. Nederland stelde zelf de eigen normen voor stikstof, de zogenaamde kritische depositiewaarden (KDW's) onhaalbaar scherp. Een KDW is de grenswaarde aan stikstof die op een natuurgebied

Bert Jan-Ruissen tijdens de campagneavond in Ermelo (eigen foto)

MÉÉR DAN 5.000 M² HOUT!

HOUT

DEUREN

PLAAT-MATERIAAL

KOZIJNEN OP MAAT

UZERWAREN

VERANDA/BLOKHUT

Van der Leeden
HOUT EN PLAATMATERIAAL
LEERDAM - ERMELO

Kawoopersteeg 33, 3853 LE Ermelo • Tel. 0341-552975
ermelo@vanderleedenhout.nl • www.vanderleedenhout.nl

Begraffenisverzorging Pul

Voor een stijlvolle begrafenis met zorg en toewijding

Rustplaats Weydehof met 24-uurs opbaarkamers

Korpersteeg 24a
3853 LD Ermelo

info@karelpul.nl
www.karelpul.nl

0341-562757 / 06-53432144

SGP: Tot welzijn van héél het volk

mag neerslaan, afhankelijk van de te beschermen soorten. In Nederland zijn die zo streng dat ook al zou alle bedrijvigheid rond natuurgebieden worden weggehaald, de normen veelal nog niet gehaald worden.

De KDW's zijn nationaal geregeld. Het goede nieuws is dus dat de Nederlandse regering deze normen dus ook zelf kan versoepelen. Als er maar bereidheid is bij de coalitiepartijen. Daarvoor zie ik redenen genoeg:

Bossen en wolven

Want gaat het nu echt zo slecht met de natuur in Nederland? Staatsbosbeheer meldde onlangs dat ons bos steeds gemengder en gevarieerder wordt met meer loofbomen, ondergroei en een rijkere biodiversiteit. (*) Daar hoor je bijna niemand over. Ondertussen blijkt de wolf zich prima thuis te voelen in ons land. Bij mijn bezoeken aan de regio Ermelo en De Speuld hoor ik juist klachten over te véél wolven.

Wolven zijn goede graadmeters voor het herstel van de natuur in Nederland. Wat mij betreft zelfs wat doorgesloten herstel: wolven eten zoveel andere dieren dat ze de biodiversiteit juist aantasten, zelfs op de Veluwe. In het Europees Parlement probeer ik de strikte bescherming te versoepelen.

Boeren zijn nodig

Een sterke eigen voedselvoorziening is letterlijk van levensbelang. De EU steunt van oudsher de landbouw

met subsidies om de eigen productie te garanderen, want onze bewoners mogen voor hun dagelijks brood nóóit afhankelijk worden van dubieuze regimes. We zien nu al tekorten en hoge prijzen omdat Rusland de export verhindert vanuit Oekraïne, de 'graanschuur van Europa'. Dan zouden we niets hebben geleerd van de energiecrisis door onze te grote afhankelijkheid van Russisch gas en olie!

Dat boeren gewoon nodig zijn, lijkt de milieubeweging soms te vergeten. Activisten beschouwen boeren te vaak als milieucriminelen en dierenkwellers.

Nog een argument tegen de stikstof-aanpak van de landbouw: Nederland telt al steeds minder veehouders, vee en stikstof-uitstoot. De Eerste en Tweede Kamer stemden reeds in met een wet op stikstofnormen per 2035.

Ik zie geen reden om dat allemaal te versnellen naar 2030, op basis van vage kleurenkaartjes en gammele berekeningen. Zeker niet met gedwongen onteigening. En waarom zet de regering niet sterker in op innovatie? Samen met wethouder Leo van der Velden mocht ik eerder dit jaar een bezoek brengen aan een insectenkwekerij en moderne boerderijen. Ermelo toont hoe het kan!

(*) <https://www.staatsbosbeheer.nl/over-staatsbosbeheer/blijf-op-de-hoogte/nieuws/2022/07/7e-bosinventarisatie>

SCHOUTEN

AUTOBEDRIJF

- VERKOOP EN LEASE VAN NIEUWE EN GEBRUIKTE AUTO'S
- COMPLEET ONDERHOUD AAN ALLE MERKEN
- SCHADEAFWIKKELING
- ONDERHOUD VAN UW LEASEAUTO
- CARWASH
- TANKSTATION
- BROODJESCORNER

**SERVICE &
KWALITEIT**

[AUTOBEDRIJFSCHOUTEN.NL](https://www.autobedrijfschouten.nl)

LOKHORSTWEG 3, ERMELO

 (0341) 561020

Ermelo; energie alternatieven of alternatieve energie?

Tekst Peter Hoogendijk, foto's internet

Nadat we in een eerdere editie van de Calvijn een interview met de 'energie-deskundige' Marcella van Wagensveld hebben opgenomen, willen we in deze editie proberen het 'energie-verhaal' dichterbij te brengen. In deze editie daarom meer informatie hoe de praktijk in Ermelo in elkaar zit.

Het zijn niet alleen de zonnepanelen die u aan goedkope energie helpen, ook de warmtepomp of de hybride-warmtepomp helpt u om op de lange termijn energie-kosten te besparen. Met behulp van wat internet-zoeken komt er zo maar een tabel in het zicht waaruit een grove indicatie volgt:

Aantal personen	Aantal panelen	Eenmalige kosten	Jaarlijkse besparing
2 personen	8 panelen	3.200 / 5.200 euro	270 euro
3 personen	10 panelen	4.000 / 6.500 euro	470 euro
4 personen	12 panelen	4.800 / 7.800 euro	650 euro
5 personen	14 panelen	5.600 / 9.100 euro	830 euro

De benodigde investering blijkt aanzienlijk te zijn!

Als dan ook nog de investering van een hybride-warmtepomp daarbij komt kijken is nog 'ns een investering tussen de € 5.000 en € 7.000 nodig (excl. Cv-ketel). Aanzienlijke investeringen zijn dus nodig om u op weg te

helpen op korte termijn te kunnen gaan bezuinigen.

Een all-electric warmtepomp varieert in kostenplaatje tussen € 10.000 en € 25.000.

Type warmtepomp	Gemiddelde kostprijs
Grond-water warmtepomp	Vanaf 10.000 à 25.000 euro
Water-water warmtepomp	Vanaf 15.000 euro
Lucht-lucht warmtepomp	Vanaf 4.000 à 7.000 euro
Lucht-water warmtepomp	Vanaf 4.000 à 7.000 euro
Hybride warmtepomp	Vanaf € 5.000 à € 7.000

Het verschil tussen een warmtepomp en een hybride-warmtepomp zit hem in het feit dat een zgn. all-electric warmtepomp volledig op stroom werkt, in tegenstelling tot een hybridepomp die op de combinatie van stroom en gas werkt. Een warmtepomp haalt de warmte om uw huis te verwarmen uit de lucht, de grond of het bodemwater.

Normaliter is het nodig dat er een zgn. warmteplan per wijk beschikbaar is, om te kunnen bepalen of een warmtepomp voor u mogelijk is op uw locatie. Voor de gemeente

Cees Jansen

Veldzichtweg 14
3851 SH Ermelo

Mobiel: +31(0)6 - 51 302 545

info@ceesjansenautos.nl

Tel: +31(0)341 - 49 38 65

www.ceesjansenautos.nl

**Tijd
voor je
rijbewijs!**

rijschoollobbezoo.nl

Ook voor bekleding van uw
auto, boot of caravan
Zeilmakerij

Oude Telgterweg 91
3851 EA Ermelo

tel. 0341 561 255 / 419 656

mob. 06 51467755

www.meubelstoffering-boone.nl

info@meubelstoffering-boone.nl

Ermelo is een deel van deze informatie opgenomen in de zgn. ‘Transitievisie Warmte’. Daarin staat vermeld in welke wijken voor 2030 gestart gaat worden. Voor deze wijken wordt gekeken wat de mogelijkheden zijn om aardgasvrij te worden.

Om te bepalen of uw huis en wijk-situatie geschikt is voor een warmtepomp of hybridewarmtepomp speelt een aantal overwegingen:

1. Is de woning voldoende geïsoleerd voor volledig gasloos. Een energieadvies van Veluwe Duurzaam (energieloket Noord-Veluwe) kan hier inzicht in geven. Wanneer een woning (nog) onvoldoende is geïsoleerd is alleen hybride een mogelijkheid.
2. De investering: de aanschaf van een (hybride) warmtepomp is een investering. Bij aanschaf kun je kijken wat de terugverdientijd is. Dit is van vele zaken afhankelijk zoals, huidig gasverbruik, de mate van isolatie, grootte van de woning, aantal bewoners, etc. Hierbij speelt ook de vervangingstermijn van de huidige verwarmingsketel een rol.

Actualiteit in Ermelo

Om te weten welke plannen de gemeente Ermelo heeft, geeft de Transitievisie een goed beeld over welke wijken voor 2030 op de planning staan. In wijken waar samen met de bewoners wordt gewerkt aan ‘aardgasvrij’ maken, wordt hierover op wijkniveau gecommuniceerd. Wat laadpalen betreft, momenteel heeft de gemeente Ermelo in totaal 24 openbare laadpalen beschikbaar met 46 laadpunten – puur voor elektrische auto’s. Een openbare laadpaal kan worden aangevraagd als iemand geen eigen parkeerplaats heeft maar wel een elektrische auto heeft (besteld), een aanvraag daartoe kan worden ingediend bij Vattenfall Incharge via hun website. Er wordt dan in principe een laadpaal geïnstalleerd, gereali-

seerd binnen een straal van 250 m van uw woning. Een laadpaal heeft standaard twee laadpunten ter beschikking. Heeft u een eigen oprit bij uw huis, dan ‘wordt u geacht’ zelf een laadgelegenheid te realiseren.

Wat fietslaadpunten betreft zijn er in Ermelo vier openbare laadpalen met elk vier aansluitpunten voor elektrische fietsen; het geeft mij de indruk dat dit aantal nog weinig is, gelet op het feit dat in de zomertijd, het aantal vakantiegangers ongeveer gelijk is aan het aantal inwoners in Ermelo. Er is een laadpaal bij het gemeentehuis, bij De Enk, op het molenplein en bij het Bezoekerscentrum Ermelosche Heide. De praktijk wijst uit dat toeristen hun fiets ook vaak opladen op de plaats waar men verblijft of bijvoorbeeld bij een horecagelegenheid.

In Ermelo zijn verschillende subsidies en leningen mogelijk waar particulieren, verenigingen, stichtingen en bedrijven gebruik van kunnen maken. Op Veluwe Duurzaam staat hiervan een overzicht; <https://veluweduurzaam.nl/subsidies-en-leningen-ermelo>.

Informatieverstrekking

Momenteel heeft de gemeente Ermelo niet de intentie om een energie/duurzaamheidskrant uit te brengen. In het verleden is dit wel een aantal keren gedaan. Er wordt meer gebruik gemaakt van de digitale mogelijkheden, b.v. via het regionale duurzaamheidsloket Veluwe Duurzaam. Daarnaast informeert het regionale duurzaamheidsloket Veluwe Duurzaam bewoners direct over duurzaamheid in de meest brede zin van het woord. Dat doen zij via het Ermelo's Weekblad, direct mailing via de gemeente (onlangs met de energie-bespaaractie), via nieuwsbrieven en via de website www.veluweduurzaam.nl. Verder ondersteunt het loket bewoners met vragen op het vlak van duurzaamheid. Dat kan o.a. door gebruik te maken

autoVerbeek
› Mobiliteit in beweging

NIEUW
autoVerbeek
mobiteit in beweging
DOWNLOAD ONZE APP

45 KM
AUTO VERBEEK
SPEULD

- Personen- en bedrijfswagens
- Brommobiel dealer
- Occasions met garantie
- Onderhoud en reparatie
- Voordelig tanken
- Brandschoon wassen
- Financiering en leasing

Van harte welkom › Lageveld 9, Speuld (Ermelo) | 0577 407 386 | autoverbeek.nl

LIGIER, MERCEDES, BOSCH Service

Hazeleger
Verhuisservice

NEVER MOVE ALONE!

Verhuizen?

Wij verzorgen uw verhuizing in binnen- en buitenland

Nijkerk: +31 (0)33 246 00 82
Putten: +31 (0)341 49 11 47
› hazelegerverhuisservice.nl

van het energiesprekeuur, door een afspraak te maken met een duurzaamheidscoach en/of door een afspraak te maken met een energieprestatieadviseur die uiteindelijk een op maat gemaakt advies opstelt. De meeste diensten zijn gratis en men krijgt een onafhankelijk advies.

Toekomst

Het is moment verplicht in geheel Nederland, alle nieuwbouwwoningen geheel gasloos op te leveren, sterker nog; elke nieuwbouwwoning moet minimaal volgens de zgn. BENG norm gebouwd worden, dit is staat voor Bijna Energie Neutraal Gebouw = label A+++). Deze norm is in de praktijk niet haalbaar zonder gasloos te bouwen.

En om dan maar af te sluiten met hoe is nu de interesse in de samenleving voor dit alles? De lening voor het zonnepark aan de Schaapsdijk blijkt op 1 Februari 2022 volledig gefinancierd te zijn door 173 investeerders!

En om dan nog een stapje te zetten; de huidige situatie in de wereld, in Oekraïne, de vele bosbranden, invloeden door klimaatverandering; het is ontstellend om dit alles waar te nemen en dan nog maar stil te blijven zitten. Met

andere woorden; we zullen moeten veranderen qua visie op het benutten van energiebronnen en brandstoffen. Er zullen mijns inziens nog meer technische innovaties nodig zijn om energie-neutraal te worden. Serieuze investeringen en veel geduld zullen hierbij nodig zijn!

Duidelijk is wel dat ‘de mens wikt – maar God beschikt! Ook hier is het zo duidelijk dat de Bijbel, de waarheid bevat en de waarheid is. We behoeven slechts Psalm 99 te lezen; ‘de Heere regeert’ en Genesis 2:15 ‘Zo nam de HEERE God den mens, en zette hem in den hof van Eden, om dien te bouwen, en dien te bewaren’.

Maar daarnaast, het is niet alleen de opdracht voor de Schepping te zorgen, er ligt een veel diepere en persoonlijker opdracht voor elk mens; God lief te hebben boven alles, en onze naaste als ons zelf. Kunt u het zeggen ‘God heb ik lief .....’? Wat een wonder als dat zo mag zijn! Dan is het enkel en alleen door Gods verkiezende liefde, door het toegepaste werk van Zijn Zoon, de Heere Jezus Christus en door de heiligende en toepassende werking van God de Heilige Geest. Drie-enig God, U zij al d’ eer! Soli Deo Gloria!

Uit de raad

Tekst en foto's:
Pieter Stam

De eerste maanden van de nieuwe raadsperiode en ook het zomerreces liggen achter ons. Deo Volente ligt een nieuw politiek jaar voor ons. Voor al dit werk is (uw) gebed nodig.

Afscheid wethouders

Op 1 juni werd tijdens een druk bezochte receptie en daarna tijdens de raadsvergadering, afscheid genomen van alle wethouders, te weten Laurens Klappe (Progressief Ermelo), Wouter Vogelsang (Burgerbelangen Ermelo), Leo van der Velden (SGP) en Hans de Haan (VVD). Leo van

der Velden is de enige die politiek actief blijft, maar nu weer als lid van de gemeenteraad.

Burgemeester Burmanje sprak de aftredende wethouders toe. Hieronder haar woorden voor Leo van der Velden:

“Een ongekende en onevenaarbare ervaring als onderne-

mer in ons team. Daar begon je jong mee en ook relatief jong in de politieke loopbaan. In 2010 werd je raadslid voor de SGP en vanaf 2018 wethouder. Jouw motto was dat je het als een voorrecht zag om je namens zoveel mensen te mogen inzetten voor Ermelo. Daar was je consequent in en dat bracht je ook heel vaak te berde. Waardoor we als team en als college ook zoiets hadden van inderdaad: voor wie doen we het? En hebben we genoeg tussen de oren wat het betekent voor de mensen waar we de besluiten voor moeten nemen. Je droeg dat motto altijd mee als bestuurder.

Je kreeg economie, toerisme en recreatie, werkgelegenheid, arbeidsmarkt en participatiebeleid onder je hoede. Daarnaast heb je ook het beheer van de openbare ruimte, duurzaamheid, milieu en niet te vergeten de Omgevingswet onder je hoede gehad. Een breed scala aan onderwerpen die elkaar raken maar ook ieder zijn eigen aandacht verlangen. Grote verdiensten liggen bij jouw aanpak van de grootschalige opwek in de wijk van de toekomst. Wat ook mooie publiciteit heeft opgeleverd buiten Ermelo. Maar ook de vaststelling van het bestemmingsplan van

het nieuwe zwembad. Je hebt deze week nog de eerste schop in de grond gestoken. Een klus die veel lof oogst. Evenals de verharding van fietspaden in het buitengebied. Weliswaar ten koste van de salamanders, maar goed.. Je hebt het met gedrevenheid gedaan. Dat was ook jouw motto. Je hebt een groot netwerk en ondanks de beperkingen van corona heb je er alles aan gedaan om de ondernemers betrokken te houden. Bijvoorbeeld door kleinschalige ondernemerslunches te organiseren. Alles wat je op dat gebied gedaan hebt, waar je duidelijk in was en waar je het college mee bij de les hebt gehouden daar mag de raad en de gemeente Ermelo jou zeer erkentelijk voor zijn. Dankjewel.”

Leo van der Velden spreekt een dankwoord uit.

Ondernemers schudden de afscheidnemende wethouder de hand

Coalitieakkoord en nieuwe wethouders

Aansluitend werd op 1 juni het nieuwe coalitieakkoord van CDA, Één-Ermelo en ChristenUnie in de raad besproken.

Leo van der Velden:

“Als SGP hechten we eraan te benadrukken dat met de samenstelling van de nieuwe coalitie en het daaraan verbonden coalitieakkoord vanuit democratisch oogpunt niets mis is. Een coalitie kan in elke samenstelling worden gevormd, het is wel gebruikelijk dat dit op een meerderheid van de gemeenteraad kan rekenen en dat is nu ook het geval. Dat is vandaag zo en dat was vier jaar geleden zo!

We maken uiteraard graag gebruik van de mogelijkheid om er inhoudelijk op in te gaan. Ik val maar met de deur in huis: We hadden er iets meer van verwacht.

De ronkende campagnes van CDA en Één-Ermelo waarbij bepaalde verwachtingen zijn gewekt vinden we niet meer terug in het coalitieakkoord. We gaan niet minder betalen en het bouwvolume en het bouwtempo gaan zeker niet

omhoog. Het bouwen van 1000 woningen tot 2030 is teleurstellend en zal onvoldoende blijken om echt iets voor onze jonge inwoners te kunnen betekenen. Hierover zijn we ontevreden en het houdt concreet in dat men met de bestaande plannen uit de voeten kan, de SGP denkt eerder aan een dubbel aantal en verwijzen hierbij ook naar de unaniem aangenomen motie grootschalige woningbouw. Dit had duidelijk tot doel een echte impuls te geven, hier lijkt bij de coalitie geen oog voor. De inbreng van CU in het akkoord is helaas is wat mager en op principiële punten, waar we in de campagne als christelijke partijen nog zij aan zij stonden, is helemaal niets terug te vinden.

Ook wordt opnieuw onderhoud groen en grijs weer opgevoerd als bezuiniging terwijl we weten dat dit op termijn als een financiële boemerang terugkomt. Het bouwen van tijdelijke huisvesting op het Calluna terrein is een vorm van korte termijn denken en leidt tot extra kapitaalvernietiging en CO₂ belasting. Juist hier kan de

wijk Zuid worden uitgebreid met reguliere woningen en scholenbouw, het is een raadsel waarom u voornemens bent deze ingeslagen weg te verlaten. Een woningplan voor Kerkdennen is te prematuur en zal juist enorme kosten met zich meebrengen, daarbij stellen dat het niets extra kost is niet realistisch en maakt deze ambitie op voorhand zinloos. Uiteraard zijn we wel erg blij met de plek die het bedrijfsleven heeft gekregen, al kun je je afvragen of het mikken op één locatie slim is. Ook hier wordt helaas het budget leidend gemaakt en concluderen we dat wanneer er € 250.000,- is uitgegeven aan planvorming er blijkbaar geen vervolg kan worden gegeven aan deze breedgedragen wens. De SGP zou de ambitie wel voorop willen stellen en zou starten met een locatieonderzoek met een bredere blik. Nu wedt u op één paard en daar is de urgentie te hoog voor, het risico is dat we straks met lege handen staan. Als laatste vinden we het zeer opmerkelijk dat er € 150.000 wordt uitgetrokken om de begroting voor de coalitie leesbaar te maken en dat in ruil voor een vierde parttime wethouder, dat haalt dus financieel gezien voorlopig niets uit en moet de juistheid van de keuze voor drie wethouders nog blijken.

Dan het raadswerkprogramma wat geen raadswerkprogramma is. Het is slechts een termijnagenda voor de 3 raadsfracties van de coalitie. Alle beloftes om het samen te gaan doen worden in de kiem gesmoord, een persbericht versturen met een oproep aan de fracties om mee te gaan doen getuigt niet van een respectloze benadering en is niet anders dan een valse start. Het meest verwerpelijke is dat u zelfs het budgetrecht van de raad aantast en daarmee tornt aan de rechten van de gekozen volksvertegenwoordiging als bestuursorgaan. Dit hadden we niet van u verwacht maar de echte intenties staan hier zwart op wit en daarmee bekruipt ons toch het gevoel: drie partijen willen kosten wat het kost de dienst uitmaken in

Ermelo! We kunnen dit niet anders uitleggen dan inzetten op machtspolitiek en daarmee doet u ook uzelf tekort. Deze benadering past niet meer in de huidige tijd en lijkt ingegeven door angst. De SGP vraagt u vriendelijk het raadswerkprogramma op te schorten en voor vanavond te schrappen. Eerst een nieuwe start maken en met zeven raadsfracties aan tafel om te komen tot een unaniem gedragen voorstel. Wanneer u hier niet voor kiest en het voorstel vanavond niet unaniem gesteund wordt maken we bezwaar tegen het gebruik van de woorden raadswerkprogramma en hybride-akkoord. Laten we beginnen met elkaar het eerlijke verhaal te vertellen en dat begint met het beestje bij de naam te noemen.

Conclusie:

De coalitie is democratisch tot stand gekomen.

De wijze van coalitievorming is niet zo vernieuwend als beloofd maar legitiem.

Het coalitieakkoord stelt ons wat teleur, met kennisnemen kunnen we leven.

Het raadswerkprogramma is een misser van formaat, de communicatie hierover ontbrak volledig en de bereidheid om het samen te doen mist.

Het gebruik van het woord hybride – akkoord zal vanaf heden gewijzigd moeten worden naar:

hybride – coalitieakkoord, een taakverdeling tussen de wethouders en de raadsleden van 3 partijen.

Tot slot:

Als SGP missen we een stuk zorgvuldigheid in het proces tot nu toe en in de communicatie naar buiten. We zullen u daarop zo nodig blijven aanspreken. Inhoudelijk geeft het onvoldoende antwoord op de kansen die dit dorp biedt voor met name onze jongeren en ambitieuze inwoners. Feitelijk beperkt u zich tot de noodzakelijke opgaven en

laat u de ambities voor wat ze zijn om louter financiële redenen. Daarom zeggen we ook nu: Stem in het vervolg toekomstgericht, stem SGP! Namens mijn fractie wens ik u allen God's onmisbare zegen toe!"

Vervolgens werden de nieuwe wethouders Sarath Hamstra (CDA), Hugo Weidema (Één-Ermelo) en Ronald van Veen (ChristenUnie) gekozen en beëdigd.

Commissaris van de Koning: Aanbieden profielschets voor een nieuwe burgemeester

Nadat de raad eerder vergaderd heeft voor het opstellen van een profielschets, vergaderde de raad op 20 juni in aanwezigheid van de Commissaris van de Koning de heer Berends om de profielschets voor de nieuwe burgemeester toe te lichten en vast te stellen. Hieronder de inbreng van Pieter Stam namens de SGP:

"Ermelo een prachtig dorp waar het goed toeven, werken, kerken, recreëren, zorgen, besturen, winkelen, boeren en verenigen en wat al niet meer is.

En bij dat prachtige Ermelo hebben we de beste burgemeester nodig. Kwaliteit staat ook bij ons echt bovenaan. Iemand die, hetgeen ik zojuist benoemde als een echte verbinder tussen en met al deze gremia ook gaat ervaren. Laat de burgemeester aanwezig zijn bij bijzondere gelegenheden bij de kerken en verenigingen.

Graag vragen we ook aandacht voor de buurtschappen. Al zijn sommige kernen wat verder van de kom Ermelo gelegen, laat toch de gevoelsmatige afstand klein zijn. Aanwezigheid van de burgemeester bij verenigingen in buurtschappen is gewenst is.

Als SGP-fractie sluiten wij ons aan deze profielschets.

Onze ingebrachte punten zijn herkenbaar.

Een profielschets is een goede basis. In onze optiek is deze profielschets voldoende robuust om een juiste

selectie te kunnen maken. Uiteraard heeft het ook alles te maken met een goede match met de persoon zelf.

De vertrouwenscommissie danken we voor het gedane werk en voor het nog uit te voeren werk wensen we wijsheid en zegen toe. We zeggen tegen de aspirant sollicitant, vanuit het woonplaatsbeginsel:

"Kom wonen in Ermelo"

Vestigen voorkeursrecht grootschalige zoeklocaties woningbouw

Tijdens de raadsvergadering van 15 juni heeft de gemeenteraad in meerderheid tegen het vestigen van een voorkeursrecht in Horst Noord gestemd. Hier is het nodige over te doen geweest, waarover de SGP ook met een aantal betrokkenen heeft gesproken.

Als SGP hebben we voor het vestigen van voorkeursrecht gestemd. Wel maken we ons zorgen over toekomstige huisvesting van met name onze jongeren.

Juist het voorkeursrecht is in belang van deze doelgroep.

De ervaring leert dat het anders te duur wordt.

Spijtig dat dit voorstel het niet heeft gehaald. De vorige wethouder gaf al aan dat onteigening waarschijnlijk ook helemaal niet aan de orde is. Het idee was juist om het college de kans te geven dit samen mét omwonenden uit te werken. De communicatie was wel een leerpunt.

Tegelijkertijd ligt nog steeds naar aanleiding van de unaniem aangenomen motie (van de SGP) de opdracht van de raad om op zoek te gaan naar zoeklocaties voor grootschalige woningbouw met het geheime rapport. Dat was ook uitkomst maatschappelijk raadsprogramma. Pieter Stam riep het college daarop ook op om de uitkomsten van dit rapport ter hand te nemen en om als raad bijgepraat te worden hoe we hier mee verder mee gaan.

Perspectief voor boeren?

Leo van der Velden vroeg tijdens het vragenkwartier in juni naar welk perspectief het college de agrarische sector kan bieden, gelet op de stikstofproblematiek, hoe het college in gesprek is met de provincie en de sector, hoe zij de toekomst van de sector voor zich ziet en of het college hier duidelijkheid over kan scheppen door middel van een brief aan de raad.

Wethouder Van Veen antwoordde dat er overleg is met een aantal Gelderse gemeenten over de stikstof aanpak, omdat de provincie Gelderland een eigen aanpak kiest om te komen tot stikstofreductie. Wethouder Van Veen zegde toe dat de raad een informatiememo ontvangt over hoe de gemeente Ermelo bezig is met de aanpak van de stikstofopgave.

Leo van der Velden voegde toe dat er zorg is dat er veel door de provincie Gelderland wordt bepaald, en dat er

een breed gedragen wens is om te weten wat dit voor Ermelo betekent.

Algemene beschouwingen

Fractievoorzitter Leo van der Velden heeft tijdens de raad van 6 juli 2022 de volgende tekst uitgesproken:

Voorzitter, dank u wel. Vorige week besloot u de vergadering met een beschouwing over de bijzondere tijd waarin we leven. Het is goed om daarbij stil te staan, maar ook om onze afhankelijkheid te erkennen. God regeert en we weten dat alle gebeurtenissen in de wereld en in Ermelo lopen volgens Zijn plan. We mogen vertrouwen dat de uiteindelijke uitkomst goed zal zijn! Is dat altijd makkelijk, zeker niet, toch kan het enorm helpen om te weten dat het in dat opzicht nooit uit de hand zal lopen. Wij allen zijn geroepen om ons werk voor onze samenleving naar eer en geweten in te vullen en waar gehakt wordt vallen

HRS
advies

BESTUUR
ADVIES
BEDRIJFSVOERING
NOT-FOR-PROFIT

*Staat u voor een afweging?
Heeft u een financieel vraagstuk?
Behoeft u aan advies en sparring?*

kijk op HRSadvies.nl of bel 06 203 097 86

 **HOEFAKKER
UITVAARTZORG**
De laatste zorg in vertrouwde handen.

✓ Vraag onze gratis brochure 'Zó wens ik het, als mijn sterven daar is' aan en noteer uw persoonlijke uitvaartwensen.

Stijlvol, betrokken, betrouwbaar....

Gert-Harm Hoefakker

 www.hoefakkeruitvaartzorg.nl
Dag en nacht bereikbaar:
0341-700 230
Ook voor vrijblijvende inlichtingen en advies kunt u ons altijd bellen.

Bouwbedrijf vd Brink Ermelo
Tel. 06 26 55 85 85
www.bouwbedrijfbrink.nl

spaanders. Juist dan is het belangrijk om niet te gaan voor “woensdag gehakt dag” maar als onderscheiden bestuursorganen ons constructief en toekomstgericht op te stellen. Als SGP maken we ons juist zorgen over dat meest essentiële: het constructieve samenwerken! Dan hebben het niet over de coalitievorming, die is democratisch gelegitimeerd en dat is voor ons de enige graadmeter, dat was in het verleden zo en dat is ook nu zo!

De SGP is de enige partij die vanaf 1972 onafgebroken deel heeft uitgemaakt van deze gemeenteraad en steeds op een constructieve manier heeft gewerkt en wil werken aan de toekomst van ons mooie dorp. Die goede gewoonte willen we ook nu graag voortzetten, maar dat vraagt altijd iets van twee kanten. Het heeft er alle schijn van dat een deel van de raad alles op alles zet om het monistische stelsel, wat in 2002 is afgeschaft, nieuw leven in te blazen en wij zullen ons daartegen blijven verzetten. De raad als geheel zal moeten blijven functioneren om de taken naar behoren te kunnen doen en heeft een onderscheiden taak t.o.v. van het college. Anders kan het “orgaan raad” niet functioneren en wanneer organen uitvallen weten we wat de gevolgen zijn. Ja voorzitter, het is ook een oproep aan u om dit te bewaken en voorstellen hier ook op te toetsen!

Graag wil ik ook gebruik maken om onze highlights onder de aandacht te brengen:

- Zet juist nu in op beleid voor woningsplitsing
- Houd grootschalige woningbouw hoog op de agenda
- Maak werk van de motie Speuld
- Richt u bij de financiële afwegingen op het onderscheid tussen wettelijke taken en niet wettelijke taken
- Onderhoud grijs en groen mag niet worden afgeschaald, dit is ons dorp onwaardig

- Schrap het fractiebudget fracties!
- Zet in op toeleiding naar werk, dit bespaart een uitkering en scheelt enorm in de interne kosten
- De jeugdzorg zal op een lager level moeten worden ingestoken willen we de kosten beheersbaar houden, trek niet alle verantwoordelijkheden op dit vlak naar de gemeente, we zijn geen opvoedkundig instituut, maar hebben er zeker een rol in te vervullen.
- Toeristenbelasting meer differentiëren en segmenteren waar dit mogelijk is, kamperen voor gezinnen moet betaalbaar blijven.
- Koester het bedrijfsleven en bouw verder aan het imago van een ondernemersvriendelijk Ermelo!
- Borg in de begroting dat verkregen subsidies ook kunnen worden benut.
- Maak van incidentele opbrengsten nooit structurele opbrengsten, zie kadernota. Dit lesje hebben we met de precariobelasting al geleerd.
- Houd oog voor de zwakkeren in de samenleving en bestrijd de armoedeval, werken moet meer gaan lonen, we komen immers ook nog veel handjes tekort!

Ermelo is een bijzonder dorp met een onvergelykbare dynamiek. Daar waar Natuur, Zorg, Bedrijfsleven, Agrarische Sector, Defensie, Cultuur, Kerkelijk leven en Sport op een bovengemiddelde manier aanwezig is, vraagt dat om een passende begroting. Vergelijken met buurgemeente is daarmee zinloos, ook al vinden ook wij dat de lastendruk aan de max zit en dit zeker geen blanco cheque is!

We wensen het college en medewerkers God's zegen en wijsheid toe bij het maken van de begrotingspuzzel!

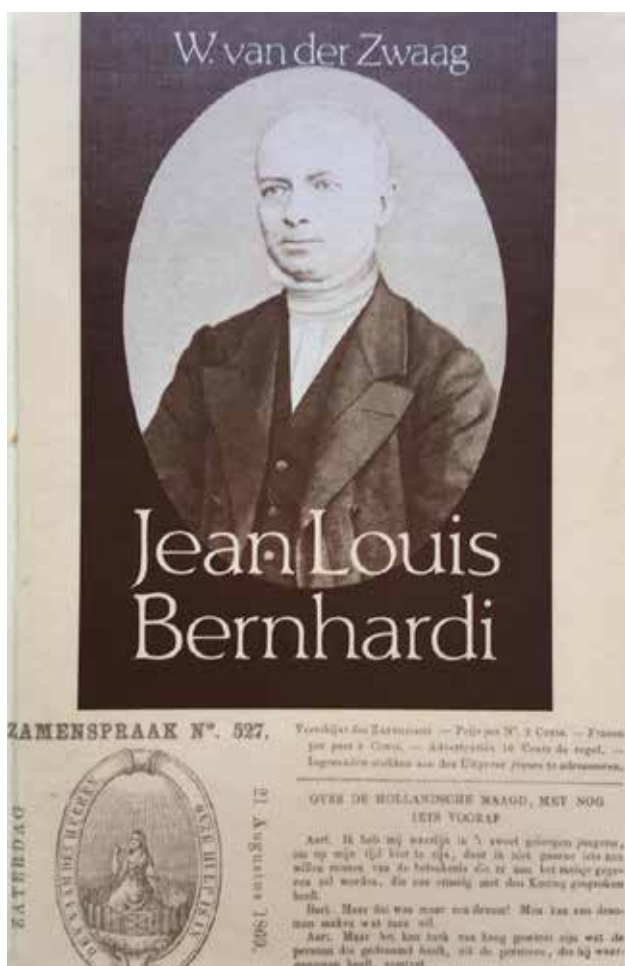
Miniaturen (8)

Jean Louis Bernhardt

Maarten van Leeuwen

In deze aflevering gaat het over Jean Louis Bernhardt. Een intrigerend figuur die in zijn tijd (half negentiende eeuw) grote invloed heeft uitgeoefend op de kerk en op de staat, maar die daarna wat in de vergetelheid is geraakt.

Titelpagina van het boek van W. van der Zwaag getiteld 'Jean Louis Bernhardt, een leke theoloog uit de school van Kohlbrugge en Bilderdijk'. Eigen foto. Voor deze miniatuur is gebruik gemaakt van dit boek, uitgegeven in 1987 bij Den Hertog in Houten.

Ik werd op zijn spoor gebracht door de heer M. Dankers, voormalig voorlichtingssecretaris van de SGP, die eens schreef; 'Wij hebben in de SGP de negentiende eeuw te lang onaangeroerd gelaten, al te zeer is de studie van deze eeuw in onze partij achtergebleven bij die van Reformatie, Opstand en Gouden Eeuw. Zo zou je ook eindeloos kunnen discussiëren over de vraag of Jean Louis Bernhardt nu wel of geen voorloper was van de SGP'. ('De Banier', 7 september 1989 en 'De Banier', 27 augustus 1987.)

Levensloop

Jean Louis Bernhardt werd op 13 september 1811 in Utrecht geboren. Het gezin was van eenvoudige afkomst; vader Bernhardt was zadelmakersknecht. Jean Louis trouwde op 18-jarige leeftijd met de eveneens 18-jarige Cornelia Johanna Jansen. Van de 14 kinderen die zij kregen, zijn er vier jong overleden.

Bernhardt werkte aanvankelijk als reizend evangelist onder de armen in Utrecht en omgeving. 's Zaterdags-

avonds trok hij naar Maarssen en Breukelen om daar te preken. Maar toen zijn opdrachtgevers hem hadden gesignaleerd bij de Bijbellezingen van Kohlbrugge, die destijds in Utrecht woonde, gaven ze hem ontslag. Sindsdien verdiende hij zijn brood als klerk op het provinciaal archief.

Hij overleed op 4 mei 1873 op 61-jarige leeftijd. Volgens zijn wens werd de begrafenis geleid door ds. J. J. Gobius du Sart evenals hij een rasechte Kohlbruggiaan, en naar Bernhardi's inzicht één van de weinige getrouwen in den lande...

Opvattingen

De gevolgen van de Franse Revolutie hebben zijn leven en denken diepgaand beïnvloed. In die tijd was Nederland bij de grondwet een neutrale staat geworden: kerk en staat waren gescheiden en alle gezindten mochten aanspraak maken op gelijke bescherming. En de oude vaderlandse kerk was gekneveld door de besturenorganisatie. Bernhardi heeft dat alles moeilijk kunnen verwerken en zijn leven lang heeft hij gestreden tegen deze in zijn ogen revolutionaire opvattingen. Hij was een karakteristiek vertegenwoordiger van het eenvoudige Oranjegezinde en gereformeerde volk en een uitgesproken voorstander van de handhaving van artikel 36 der Nederlandse Geloofsbelijdenis.

De Datheenpartij

In die tijd gingen de wegen van tijdgenoten Bilderdijk en Groen van Prinsterer uiteen. Bilderdijk, contrarevolutionair, had een afkeer van de volkssoevereiniteit en wilde een absolute monarchie onder de Oranjes. Aanvankelijk ook de lijn van Groen, maar vanuit de praktische politiek en in het belang van het christelijk onderwijs heeft deze uiteindelijk de neutrale staat aanvaard. En dat laatste

Het pand Zuilenstraat 10 in Utrecht. Een woonadres van de familie Bernhardi. (foto Wikipedia Commons)

leidde tot hevige fricties tussen beide stromingen. De contrarevolutionairen werden door Groen van Prinsterer aangeduid als de 'Utrechtsche Datheen rigting'. Met een verwijzing naar dezelfde tegenstelling als eerder tussen Willem van Oranje, die voor al zijn onderdanen vrijheid van godsdienst wenste, en Petrus Datheen, die op grond van Artikel 36 het monopolie van de Gereformeerde religie verdedigde.

Toch is er niet zo maar een parallel te trekken tussen de 16de en de 19de eeuw. Want hoewel Bernhardi het standpunt van Datheen verdedigde, was er bij hem niet,

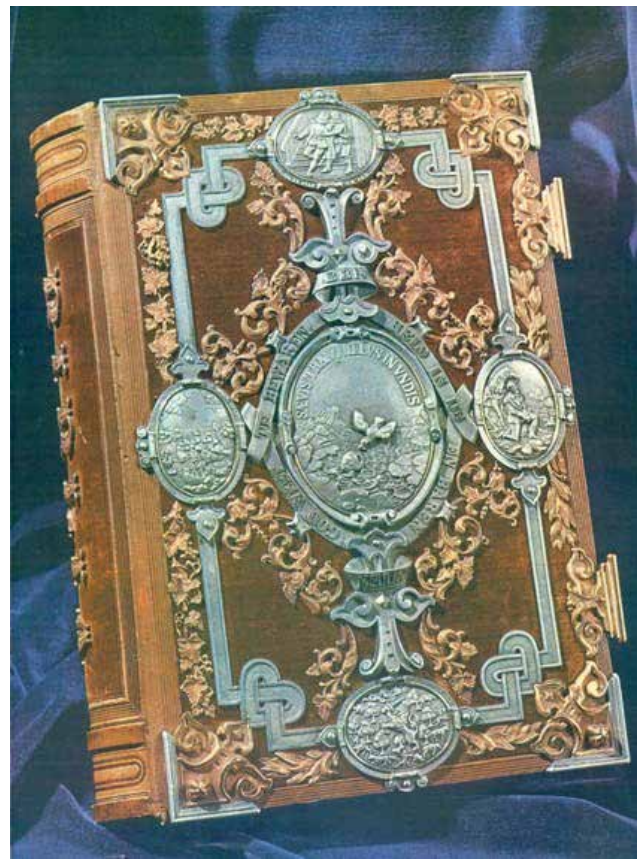
zoals bij Datheen, een conflict met Oranje. Integendeel, hij was een bijna kinderlijk naïef vereerder van het Oranjehuis.

De 'Zamenspraken'

Bernhardi is vooral ook bekend geworden door de uitgave van een wekelijks blaadje, de 'Zamenspraken', waarin op een eenvoudige manier het politieke, economische en kerkelijke leven onder de loep werd genomen. 'De blaadjes van Kees', zoals de Zamenspraken wel werden genoemd, omdat Kees één van de vaste gesprekspartners was, verschenen vanaf 1859 tot de dood van Bernhardi in 1873.

Watersnoodbijbel

Het moet voor Bernhardi een hoogtepunt in zijn leven zijn geweest, toen hij Koning Willem III persoonlijk mocht

De 'Watersnoodbijbel' met bijbehorende lessenaar is in paleis Het Loo te bezichtigen. Beeld: Paleis Het Loo

M. Pul Poelier
verse en gegrilde kipspecialiteiten

Woensdag: Hilversum
Donderdag: Bussum
Vrijdag: Ermelo

Oude Telgterweg 173 3851 EC Ermelo

<https://www.mpulpoelier.nl>
Tel: 0341 564352

ontmoeten en toespreken. Dat kwam zó: in 1861 was de Bommelerwaard getroffen door een ernstige overstroming. De Koning zelf was naar het rampgebied gegaan om daar de gedupeerden op te beuren. Daarmee had hij zich geweldig populair gemaakt. Als huldeblijk voor dit meeleven organiseerde Bernhardi in zijn Zamenspraken een financiële actie om de Koning een Statenbijbel met lessenaar aan te bieden. De actie sloeg geweldig aan en Bernhardi mocht op 22 maart 1862 de 'Watersnoodbijbel', met bijbehorende lessenaar aan de Koning aanbieden.

Weeshuis

Omdat er nog wat geld over was, werd na afloop van de audiëntie het plan opgevat voor een weeshuis in Huizen. Er kwam een nieuwe wervingsactie. In de Zamenspraken werd geregeld verantwoording gedaan van de ontvangen giften.

Op 31 augustus 1869 werd het Oranje-Weeshuis in Huizen officieel in gebruik genomen. Het weeshuis als zodanig bestaat niet meer. Er is een hoefijzervormig complex om het oude weeshuis gebouwd met woningen voor senioren.

Werken van het vrome vlees

Deze filantropische activiteiten zijn des te merkwaardiger wanneer we bedenken dat Bernhardi niets moest hebben van alle soorten van christelijke actie, die hij allemaal gooide op de ene grote hoop van werkheiligheid. Liefdadigheidsinstellingen, christelijke scholen, jongelingsverenigingen, zendings- en evangelisatieverenigingen — alles werd van tijd tot tijd door zijn banvloek getroffen.

Weeshuis in Huizen. In de voorgevel twee weeskinderen met de Watersnoodbijbel met daaronder de tekst: 'Gods Woord dat aard en hemel schiep. Is 't dat dit huis in 't aanzijn riep'. Beeld RD, Anton Dommerholt.

Tenslotte

Het is niet onlogisch Bernhardi op grond van zijn theocratisch denken als een voorloper van de SGP te beschouwen. Er zijn veel overeenkomsten tussen uitspraken van Bernhardi en die van Ds. Kersten, hoewel er ook wel nuances en accentverschillen bestaan. Zo was de Datheepartij gericht op de 'vaderlandse kerk' en is de SGP meer vanuit de afgescheidenen voortgekomen. Ook aanvaardde Ds. Kersten de constitutionele monarchie, waarbij 'de vorst gebonden is aan de grondwet, waarin de rechten en plichten van vorst en volk behoorlijk zijn omschreven'.

Wellicht zou Bernhardi de SGP toch ook liever hebben gerangschikt onder 'de werken van het vrome vlees'. Wel houdt hij ons anno 2022 een spiegel voor met de vraag 'of en in hoeverre de SGP in de huidige democratische structuur praktische politiek moet en kan en mag bedrijven'. Of blijft alleen getuigenispolitiek over?

BROEKHUIS HARDERWIJK ÚW OPEL DEALER

Voor alle zaken omtrent uw auto bent u bij Broekhuis aan het juiste adres. Of u nu op zoek bent naar de nieuwste Grandland X of een betrouwbaar adres voor het onderhoud of reparatie van uw auto; Broekhuis is úw Opel dealer.

Kom gerust eens langs. De koffie staat klaar!

Kom langs
of kijk op **broekhuis.nl**